

ЯНГИЛАНИШ ВА ЯШАРИШ ФАСЛИ БАҲОР – НАВРЎЗИ ОЛАМ МУБОРАК!

Tibbiyotning oliy maqsadi – inson salomatligiga erishishdir

Ўзбекистонда sog'liqni saqlash Здравоохранение Узбекистана

Газета 1995 йил октябрь ойидан чиқа бошлаган • www.uzssgt.uz, info@uzssgt.uz • 2014 йил 21 март • № 12 (981)

МУНОСИБ РАҒБАТ ВА ЮКСАК ЭЪТИРОФ

Ўлкамизда Наврўзи олам кезиб юрган бир пайтда аҳолига тез ҳамда шошилич тиббий ёрдам кўрсатиш тизимида фаол меҳнат қилаётган соҳа мутахассислари хизматини кўллаб-қувватлаш ва рағбатлантириш мақсадида республика кўрик-танлов ғолибларини тақдирлаш маросими ўтказилгани ҳам қалбларни янада тўлқинлантириб юборди.

(Давоми 3-бетда).

«ҲЕЧ КИМ МЕҲР ВА ЭЪТИБОРДАН ЧЕТДА ҚОЛМАСИН!»

ушбу шиор остида Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан навбатдаги ижтимоий акция юксак даражада ўтказилди

Жорий йилнинг 10-15 март кунлари республикамизнинг чекка ҳудудларида истиқомат қилувчи аҳолини чуқурлаштирилган тиббий кўриқдан ўтказиш учун Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2014 йил 19 февралдаги 2133-сонли «Соғлом бола йили» Давлат дастури тўғрисида»ги Қарори ижроси юзасидан «Ҳеч ким меҳр ва эътибордан четда қолмасин!» шиори остида тадбир бўлиб ўтди.

Хафталик давомида

101 805

нафар фуқаро тиббий кўриқдан ўтказилди.

Мамлакатимиз бўйлаб бўлиб ўтган навбатдаги ижтимоий акцияда республика ихтисослаштирилган тиббиёт марказлари, илмий-текшириш институтлари ва тиббиёт олий таълим муассасаларининг 300 нафардан зиёд етакчи фан докторлари, профессор ва доцентлари иштирок этишди. Дарҳақиқат, инсон саломатлиги ва унинг манфаатларига қаратилган кенг аудиторияда ўтказилган ушбу ҳафталик шу йилнинг 1-8 март кунлари юртимизда ўтказилган «Саломатлик ҳафталиги»нинг узвий давоми бўлди.

Бўлиб ўтган ижтимоий тадбирда терапевт, педиатр, невропатолог, кардиолог, хирург, нейрохирург, акушер-гинеколог, эндокринолог, офтальмолог, оториноларинголог, уролог,

(Давоми 2-бетда).

ИСТИҚЛОЛНИНГ ИСТИҚБОЛЛИ НАВРЎЗИ

Ватанимизга фасллар келинчаги – истиқлолимизнинг йиғирма учинчи баҳори кириб келди. Яшариш ва янгиланиш фасли ўзининг гўзал байрамлари билан одамлар қалбига сурур, юртимизнинг ҳар бир гўшасига қувонч олиб кирмоқда. Наврўз – янгиланиш, яшариш фаслининг дебочаси, тенглик, ҳамжиҳатлик, тотувлик айёми бўлгани боис, ҳар йили бу кунни ўзгача интиқлик, соғинч ва энтиқиш билан қарши оламиз.

Дарҳақиқат, инсонларга эзгулик улашиш, меҳр-муруват кўрсатиш халқимизга хос фазилатдир. Минг йиллардан бери нишонланиб келинаётган Наврўз байрами кунлари бу миллий анъаналар халқимиз ҳаётида қайта намоён бўлади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «2014 йилги Наврўз умумхалқ байрамига таъриқ ва уни ўтказиш тўғрисида»ги Қарорининг мазмун-моҳиятида ҳам бу бебаҳо қад-

риятлар мужассам. Зеро, қарорда таъкидланганидек, бугунги кунда ушбу умуммиллий байрамнинг маънавий ҳаётимиздаги ўрни ва таъсири, одамлар қалбида эзгулик, меҳр-оқибат, бағрикенглик каби олижаноб туйғуларни кучайтириш, жамиятимизда ўзаро ҳурмат ва ҳамжиҳатлик муҳитини янада мустаҳкамлаш, ёш авлодни миллий қадрият ва анъаналаримиз руҳида камол топтириш борасидаги аҳамияти тобора ортиб бормоқда.

(Давоми 2-бетда).

Наврўзинг қутлуғ бўлсин, Ўзбекистоним!

ИСТИҚЛОЛНИНГ ИСТИҚБОЛЛИ НАВРЎЗИ

Бугун республикамизнинг қайси гўшасига борманг, байрамни умумхалқ сайиллари шаклида **“Хар кунимиз Наврўз бўлсин!”** шиори остида кўтаринки руҳда ўтказилаётганлигига гувоҳ бўламиз.

Дарҳақиқат, Наврўз юртимиз ва минтақамизда минг йиллардан буён Янги йил байрами сифатида нишонланиб келинган. Аждодларимиз йилни баҳорги тенг кунлик, табиатнинг уйғониши, ер юзини яшиллик қоплаши, деҳқончилик ишларининг жадал бошлаб юборилишига ҳамоҳанг тарзда нишонлаган. Бу байрам кишиларда ҳаётга иштиёқ, айрича завқ-шавқ, қиш бўйи қуёш тафтини соғиниш ҳиссини туйган ҳолда тантана қилинган.

Мустақилликнинг дастлабки кунлариданоқ муҳтарам Юртбошимизнинг бевосита раҳнамолигида миллий қадриятларимизни қайта тиклаш, шу жумладан, Наврўз – умумхалқ байрамини юртимизда кенг нишонлаш ишлари бошлаб юборилди ва бугун мамнуният билан айта оламизки, бирон-бир йилимизни, демакки, ҳаётимизни Наврўзсиз тасаввур эта олмаимиз.

Шу боисдан ҳар йили бу байрамни тантана билан нишонлаймиз. Лекин тарихда Наврўз айёми ҳеч қачон мустақиллик йилларидагидек даражада кенг ва бу қадар давлат миқёсида ўтказилмаган. Наврўзга муносабатимизнинг ўзгариши амалда истиқлолга муносабатимизнинг бир кўриниши, унинг узвий бўлаги дея таърифлаш мумкин. **21 март дам олиш кунини деб эълон**

(Давоми. Боши 1-бетда).

қилинган. Ҳар йили шу кун республикамизнинг барча вилоятларидаги хиёбон ва майдонларда байрам сайиллари ташкил қилинади, шодиёнлар уюштирилади.

Демак, Наврўз халқ байрами, беғубор туйғулар ва кўнгилар байрами. Ўзбек халқ оғзаки ижодиётидан то илк ёзма ёдгорликларимизгача, ёзма ёдгорликларимиздан то бугунги шеърятимизга қадар ҳамиша баҳор ва Наврўз бежизга улугланиб келинмаган.

Бугунги кундаги Наврўз байрамнинг гоёвий мазмуни, биринчидан, халқимизнинг меҳнат фаолияти билан боғлиқ келган ёрқин ва кўп қиррали инти-

лишларига, орзу-умидларига асослангандир, иккинчидан, халқнинг турмуш тарзи, миллий руҳи, халқ санъатининг ажойиб шакллари ва турлари, турли мусобақалар билан эътиборни жалб этувчи бу байрам халқнинг маънавий турмушини бойитиш-

га, англашга, халқимизнинг гўзал анъаналарини сақлашга хизмат қилмоқда, учинчидан, Наврўз байрамини ўтказиш ёш авлодни тарбиялашда, халқимиз ижодиётининг энг яхши намуналари мисолида улар дунёқарашини шакллантиришда, миллий ўзлиқни англашда катта аҳамият касб этади.

Қадимги анъаналарга кўра, Наврўз айёми арафасида кишилар кўча ва ҳовлиларни тартибга келтиришган. Ҳашарларда иштирок этиб, ариқ ва зовурларни тозалашган. Дарахтларни оқланган, кўчат ҳамда гуллар ўтқазилган, бир-бирларига эзгу ниятлар тилаганлар. Аждодларимиз асрлар давомида тўпла-

садимиздир. **Шундан келиб чиқиб, жорий йилнинг 15-16 март кунлари мамлакатимизда умумхалқ ҳашари уюштирилди. Ушбу тадбирдан кўзланган мақсад қадимий ва навқирон байрамимиз – Наврўзни муносиб кутиб олиш, жамиятимизда ҳамжиҳатликни янада мустаҳкамлаш, беғараз ёрдам, меҳр-мурувват каби эзгу фазилатларни юксалтириш, аҳоли тураржойларини ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш, юртимизда санитария ҳолатини янада яхшилашга қаратилгандир.**

Бир сўз билан айтганда, Наврўз ўзига хос бетакрор бир олам бўлиб, инсон зотини табиат билан доимо уйғун ва

ҳамоҳанг бўлиб яшашга даъват этадиган ўзаро меҳроқибат, қадр-қиммат, хайру саховат рамзи ва белгисидир. Айни Наврўз фаслида барчамиз ўзимизнинг табиат фарзанди эканимизни, халқимизга хос миллий қадрият ва анъаналар нечоғли теран ва сермазмун, маданиятимиз нақадар бой эканини бутун қалбимиз билан англаймиз ва беихтиёр юрагимиз гурур ва ифтихорга тўлади. Табиат уйғониб, боғу роғлар, дашту далалар яшил либосга бурканиб, баҳор нафаси, қуёшнинг тафти тобора кучайиб бораётган шу ёруғ кунларда барча юртдошларни Наврўзи олам билан чин қалбимиздан муборакбод этамиз.

Истиқболи буюк халқнинг баҳоридир бу, Юртбошига суюк халқнинг баҳоридир бу, Истиқлолу эрку нақднинг баҳоридир бу, Мангу ёруғ пешонаси элимнинг бешак, Ўзбекистон, янги кунинг – Наврўз муборак! Намоз ТОЛИПОВ.

«ҲЕЧ КИМ МЕҲР ВА ЭЪТИБОРДАН ЧЕТДА ҚОЛМАСИН!»

ушбу шиор остида Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан навбатдаги ижтимоий акция юксак даражада ўтказилди

ортопед-травматолог, стоматолог, дерматолог каби ўн тўрт соҳа йўналишидаги етакчи фан доктори ва профессорлардан иборат гуруҳ мамлакатимизнинг барча ҳудудларида бўлиб, аввало, кам таъминланган оилалар, ёрдамга муҳтож ёлғиз кексалар, пенсионер ва ногиронларни чуқурлаштирилган тиббий кўрикдан ўтказдилар.

Аҳоли истиқомат қилаётган ҳудудлар тарқоқ бўлганлиги сабабли, Қорақалпоғистон Республикаси, Хоразм, Сурхондарё, Андижон ва Навоий вилоятлари аҳолисига икки гуруҳ бўлиб, яъни параллель тарзда пойтахтдан борган мутахассислар қаторида маҳаллий соҳа вакиллари ҳам фаолият олиб бордилар. Тиббий кўриқнинг яна бир аҳамиятли жиҳати шунда бўлдики, турли соҳа мутахассислари иштирокида оилаларга кириб борган ҳолда консилиумлар ҳам ташкил қилинди. Мазкур ҳафталик олдидан маҳаллий мутахассислар томонидан бир неча ойлар давомида юқори даражадаги консилиумга эҳтиёж сезувчи беморларнинг аниқ манзили рўйхати тузилди. Натижада ҳафталик давомида муаммоли ташхисли беморларга қатор турли соҳа мутахассислари иштирокида аниқ ташхис қўйиш билан

(Давоми. Боши 1-бетда).

бирга уларнинг малакали тиббий хизмат олишига ҳам имконият яратилди. Айниқса, бир неча йиллардан буён оғир касалликлар билан хастланган беморлар давлатимиз томонидан ҳамиша меҳр ва эътиборда эканликларини дилдан ҳис этиб, шифокорларга ўз дил ташаккурларини изҳор этдилар.

Эътирофлиси шундаки, ушбу ижтимоий акцияга тиббий кўриққа муҳтож бўлган фуқароларни янада кўпроқ жалб қилиш ва улар учун қулай шарт-шароит яратиб беришда вилоят, туман ва шаҳар ҳокимликлари ҳам фаол иштирок этишди. Бу эса фан докторлари, профессор ва доцентларни ҳар бир туман тиббиёт бирлашмаси, кўп тармоқли ва оилавий поликлиникалар ҳамда қишлоқ врачлик пунктининг ўзида замонавий тиббий технологиялар ёрдамида беморларга аниқ ташхис қўйишда муҳим омил бўлди.

Чуқурлаштирилган тиббий кўрик жараёнида пойтахтдан ташриф буюрган юқори малакали мутахассислар маслаҳат-ташхис жараёнлари маҳаллий шифокорлар малакасини янада оширишда ўзига хос тажриба мактабининг ўтади, десак янглишмаган бўламиз. Ишчи гуруҳларнинг самарали фаолият кўрсатиши учун белгиланган шифо масканларида замонавий диагностика асбобу-ускуналари, жумладан, флюо-

ромобиль, стоматология, УТТ ва ЭКГ аппаратларининг мавжудлиги аҳолига сифатли тиббий хизмат кўрсатишда муҳим аҳамиятга эга бўлди.

Ҳафталик давомида жами 101 805 нафар фуқаро тиббий кўрикдан ўтказилди. Шундан, **82282 нафарини катта ёшдагилар, 19523 нафарини** эса болалар ташкил этди.

Катта ёшдагилар орасидан 10503 нафар пенсионерлар, 7994 нафар ногиронлар, 841 нафар ёлғиз кексалар, 2757 нафар ҳомиладор аёллар қамраб олинди. Тиббий кўрикдан ўтказилганларнинг барчасига мутахассислар томонидан тегишли тавсиялар берилиб, даволаш ва реабилитация ўтказиш режалари белгиланди. **Жумладан, 64571 нафар беморни** туман шифохоналари шароитида, **6180 нафарини вилоят шифохоналари, 2944 нафарини** эса республика даволаш-профилактика муассасаларида қошида даволаниши режалаштирилди ва назоратга олинди. Тадбирнинг яна бир аҳамиятли томони шунда бўлдики, республикамиздан борган мутахассислар маслаҳати билан ҳудудларнинг етакчи клиникаларида катталар ва болалар орасида хирургик операциялар ўша жойнинг ўзида муваффақиятли амалга оширилди.

Ҳафталик доирасида аҳоли

ўртасида тиббий маданиятни янада ошириш, соғлом турмуш тарзини қарор топтириш, соғлом оилани шакллантириш, юқумли касалликларнинг олдини олиш бўйича тушунтириш ишлари ҳам олиб борилди. “Соғлом бола йили” Давлат дастурининг мақсад ва вазифалари, оналик ва болалиқни муҳофаза қилиш, қариндошлар ўртасидаги ҳамда эрта никоҳнинг салбий оқибатлари каби мавзуларда мулоқотлар ўтказилди.

Республикамизнинг барча

ҳудудларида бўлганимизда бу жараён изчиллик билан олиб борилаётганлигига ҳамда давлатимиз ва вазирлигимиз томонидан кўрсатилаётган бундай эътибор ва ғамхўрликдан қўлларини дуога очган онахону отахонларнинг дил тилақларини эшитиб, мазкур ижтимоий акция замирида инсон саломатлиги ва унинг манфаатлари, шунингдек турмуш фаровонлиги нечоғлик мужассам эканлигига яна бир бор амин бўлдик.

Эзгу ниятлар билан бошланган “Ҳеч ким меҳр ва эътибордан четда қолмасин!” шиори остидаги ижтимоий акция йил давомида ҳам бардавом бўлиб, юксак даражада ўтказилишига ишонамиз.

Ибодат СОАТОВА.
Муаллиф олган сурат.

Кўрик-танлов

МУНОСИБ РАҒБАТ ВА ЮКСАК ЭЪТИРОФ

Ҳар йили Наврўз айёми арафасида аҳолига тез ҳамда шошилич тиббий ёрдам кўрсатиш тизимида фаол меҳнат қилаётган соҳа мутахассислари хизматини қўллаб-қувватлаш ва рағбатлантириш мақсадида республика кўрик-танлови ғолибларини тақдирлаш анъанага айланиб қолган. Қуни кеча Тошкент врачлар малакасини ошириш институтида мазкур танловга бағишланган тадбир бўлиб ўтди.

Тадбирни Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг ўринбосари Лазиз Тўйчиев кириш сўзи билан

бир йўналишда ўзига хос ижобий ўзгаришлар намойён бўлмоқда. Айниқса, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, тез

очиб, ўтган йиллар давомида соғлиқни сақлаш тизимида ҳам босқичма-босқич амалга оширилаётган ислохотлар натижасида аҳолига кўрсатилаётган хизмат сифати даражаси яхшиланиб бораётганлиги, Президентимизнинг соҳага оид фармон ва қарорлари замирида инсон саломатлиги ва унинг манфаатлари мужассамлиги, шунингдек, бу борада амалга оширилаётган ишлар самарали кечаётганлигини таъкидлаб, иштирокчиларни Наврўзи олам билан самимий қўтлади. Ўзи-

– Тез ёрдам хизматида фаолият кўрсатишнинг ўзига хос масъулиятли ва шарафли томонлари бор. Бу албатта соҳа мутахассисидан билим, тажриба, қолаверса, тезкорлик ва хушёрликни талаб этади. Демокриманки, инсон ҳаёти хавф остида қолганида, шунингдек, фавқулодда ҳолатларда юзага келган вазиятларда тез ёрдамнинг ўрни қанчалик зарурат эканлигини инкор этиб бўлмайди. Ана шундай тезкор жараёнда мазкур йўналишда фаолият юритаётган мутахассис ҳар томонлама ўз касбининг моҳир устаси, шу билан бирга, чаққон ва фаол бўлиши лозим. Шу ўринда бизнинг меҳнатимизни қўллаб-қувватлаган Президентимиз ва ана шундай кўрик-танловни ташкил этган Соғлиқни сақлаш вазирлигига ўз миннатдорлигимни билдираман. Бу йилги танловда «Энг намунали тез тиббий ёрдам станцияси» йўналиши бўйича биринчи ўринга сазовор бўлганимиз ҳамда «Дамас» автоамбуланси билан тақдирланганимиз, бу албатта ҳар биримизни янада шижоат билан ишлашга ундайди, – дейди Тошкент шаҳар тез тиббий ёрдам станцияси 6-подстанцияси бўлим бошлиғи Янгилжон Қодирова.

Кўрик-танлов ғолиблари

«Энг намунали тез тиббий ёрдам станцияси» номинацияси бўйича:

- 1-ўринга** Тошкент шаҳар тез тиббий ёрдам станциясининг 6-подстанцияси;
- 2-ўринга** Андижон вилояти Избоскан тумани тез тиббий ёрдам бўлими «Чувама» шахобчаси;
- 3-ўринга** Сирдарё вилояти Гулистон шаҳар тез тиббий ёрдам станцияси лойиқ деб топилди.

«Тез тиббий ёрдам станциясининг энг малакали шифокори» номинацияси бўйича:

- 1-ўринга** Республика шошилич тиббий ёрдам илмий маркази Қашқадарё филиали линия шифокори Рустам Очилов;
- 2-ўринга** Наманган вилояти Тўрақўрғон тумани тез тиббий ёрдам бўлими шифокори Мақсуджон Фафуров;
- 3-ўринга** Навоий шаҳар тез тиббий ёрдам шифокори Хусниддин Шарипов сазовор бўлди.

«Тез тиббий ёрдам станциясининг энг интизомли ҳайдовчиси» номинацияси бўйича

- 1-ўрин** Республика шошилич тиббий ёрдам маркази Нукус филиали тез тиббий ёрдам бўлими ҳайдовчиси Иклас Телегенов;
- 2-ўрин** Жиззах вилояти соғлиқни сақлаш бошқармаси автохўжалиги тез тиббий ёрдам машинаси ҳайдовчиси Холмат Тўйчиев;
- 3-ўрин** Республика шошилич тиббий ёрдам илмий маркази Термиз филиали тез тиббий ёрдам бўлими ҳайдовчиси Баҳром Одинаевларга насиб этди.

катта эътибор қаратилмоқда. Тизим фаолиятини изчиллик билан олиб бориш, тиббиёт ходимлари меҳнатини рағбатлантириш мақсадида бир неча йил-

ятларда кўплаб инсонларнинг ҳаётини сақлаб қолиш имконини бермоқда. Мамлакатимизнинг барча ҳудудларида «103» хизмати станциялари, тез тиб-

тус олган «Энг намунали тез тиббий ёрдам станцияси», «Тез тиббий ёрдам станциясининг энг малакали шифокори», «Тез тиббий ёрдам станциясининг энг интизомли ҳайдовчиси» кўрик-танловининг саралаш босқичлари муваффақиятли ўтказилиб, қайд этилганидек, якуний натижалар бўйича ҳам ғолиб ва совриндорлар аниқланди. Эътиборлиси, бундай танловлар ҳақиқатан ҳам йилдан-йилга анъанага айланиб, кенг аудиторияни қамраб олмоқда. Бу эса тизим фаолияти самарали кечаётганидан далолатдир.

Албатта, ушбу танлов жараёнлари тажрибали мутахассислардан иборат ҳакамлар ҳайъати томонидан кузатиб

– Шифокорликни танлаганимдан ва инсон саломатлиги йўлида хизмат қилиб келаётганимдан фахрланаман. Бугунги кўрик-танловда ғолибликни қўлга киритган эканман, аввало, касбимнинг сир-синоатлари қанчалик чуқур эканлигини янада англаб етдим. Чақирувларга борганимизда кўпинча оғир ҳолатни бошидан кечираётган беморларга тез ёрдам кўрсатишга тўғри келади. Шу жараёнда мутахассиснинг билим, маҳорат ва тажрибаси ҳамда энг муҳими муомала маданияти асосий ўрин тутди. Албатта ана шундай муҳим фазилатларни иш жараёнида қўллаш асосий вазифамиз – дейди 2-ўрин совриндори Наманган вилояти Тўрақўрғон тумани тез тиббий ёрдам бўлими шифокори Мақсуджон Фафуров.

лардан буён турли йўналишда кўрик-танловлар ҳам ўтказиб келинмоқда.

Аҳоли саломатлигини янада яхшилашда шошилич тиббий ёрдам хизмати ҳам алоҳида ўринга эга. Бу борада давлатимиз раҳбарининг 2009 йил 21 майдаги «Тез тиббий ёрдам кўрсатиш тизими фаолиятини тақомиллаштириш тўғрисида»ги Қарори ушбу соҳага бўлган эътибордан далолатдир.

Энг муҳими – шошилич тиббий ёрдам хизмати муассасаларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, транспорт паркни бойитиш, соҳа мутахассислари малакасини ошириш

– Аввало, халқимиз саломатлиги йўлида савобли иш қилиб келаётганлигим, қолаверса, қанчадан-қанча беморларни ҳаётини сақлаб қолиш учун тиббиёт ходимлари билан елкамаелка меҳнат қилаётганлигимдан мамнун бўлиб, ушбу касбни танлаганимдан хурсандман. Касбим ниҳоятда хушёрлик ва чаққонликни талаб этади. Айниқса, биздек ҳайдовчилар хизматини ҳар томонлама қадрлаб, муносиб рағбатлантираётган давлатимиз раҳбари ҳамда Соғлиқни сақлаш вазирлигига ўз ташаккуримни билдираман, – дейди 3-ўрин соҳиби Республика шошилич тиббий ёрдам илмий маркази Термиз филиали тез тиббий ёрдам бўлими ҳайдовчиси Баҳром Одинаев.

нинг кўп йиллик меҳнатлари билан эл орасида ҳурмат ва эътиборга эга бўлган Ўзбекистон Қаҳрамони, профессор Халиджон Комилов, Травматология ва ортопедия илмий-текшириш институти директори, давлат мукофоти совриндори, профессор Мирҳаким Азизовлар ҳам сўзга чиқиб, Ўзбекистон тиббиётининг бугунги кундаги эришаётган муваффақиятлари, қолаверса, ривожланган мамлакатлар тиббиётидан қолишмайдиган ва дунё олимлари нигоҳини ўзига жалб этаётган соҳа вакилларининг маҳорат ва иқтидорини эътироф этиб, Юртбошимизнинг тиббиётга бўлган эътибор ва ғамхўрликларини мамнунлик билан айтиб ўтдилар.

ва шошилич тиббий ёрдам, бирламчи тиббиёт тизимини тақомиллаштириш масалаларига

йўлида амалга оширилаётган кенг қамровли чора-тадбирлар кечиктириб бўлмайдиган вази-

бий ёрдам гуруҳлари ҳамда санитар авиация хизмати яхши йўлга қўйилган. Кейинги йилларда тез тиббий хизмати махсус транспорт воситалари билан таъминланди ва олис ҳудудларга барча замонавий алоқа воситалари етказиб берилди.

Тегишли қарор доирасида Соғлиқни сақлаш вазирлигининг 2011 йил 11 февралдаги буйруғи билан Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри ва барча вилоятларда анъанавий

борилиб, иштирокчилар меҳнати муносиб тақдирланди. Тошкент шаҳар тез тиббий ёрдам станциясининг 6-подстанцияси «Энг намунали тез тиббий ёрдам станцияси» ғолиби деб топилди, «Дамас» автоамбуланси билан тақдирланди.

Танловнинг барча ғолиб ва совриндорлари Соғлиқни сақлаш вазирлигининг қимматбаҳо совғалар ва диплом билан тақдирланди.

Хулоса ўрнида айтиш жоизки, ҳар қандай рағбат соҳа ходимларини янада фаол бўлиб, ўз ишини бундан-да сидқидиллик билан бажаришга ундайди. Тез тиббий ёрдам хизмати тизимида анъанавий ўтказиб келинаётган кўрик-танловнинг ҳам, шубҳасиз, қамрови кенгайиб, шифокорларнинг инсонпарварликка йўғрилган фаолиятида ёрқин фода топаверади.

Ибодат СОАТОВА.

Суратлар муаллифи Анвар САМАТХОДЖАЕВ.

СОҒЛИК УЛАШИБ, САОДАТГА ЭРИШГАНЛАР

Эҳтиром

Тасаввур қилинг, ярим тун. Оила аъзоларингиздан бирининг тоби қочиб қолди. Қўлингиздан келган чора-тадбирлар наф бермагач, кўз ўнгингизга беихтиёр оқ халатли шифокорлар келади. “Тез тиббий ёрдам” хизматига кўнғироқ қиласиз. Фақат шифокоргина тун сукунатини бузиб жиринглаган телефон гўшагини эринмасдан кўтаради ва чақирувга “лаббай” дея жавоб қайтаради. Хоразм воҳасида элга беминнат тиббий хизмат кўрсатишни бахт, атрофдагиларни саломат кўришни саодат деб

билгувчи шифокорлар кўпчиликни ташкил қилади. Айниқса, ҳам врачлик масъулиятини, ҳам оналик мартабасини бекаму кўст урдалаб келаётган аёл шифокорлар фидойилиги олдида таъзим қилгимиз келади. Улар ўз шарафли меҳнатлари орқасидан обрў-эътибор ва эъзоз топмоқдалар. Яшариш ва яшнатиш, гўзаллик ва бунёдкорлик айёми – Наврўз байрами арафасида Хоразм вилояти соғлиқни сақлаш бошқармаси томонидан бундай жонкуяр аёллар ҳақида ҳикоя қилгимиз келади.

Оддий, ишлари эса улугвор

1999 йилдан бери Хива туман кўп тармоқли поликлиникасида врач-ревматолог бўлиб ишлаб келаётган Гулнора Каримовани яхши билганлар: “Ўзи оддий доктор, лекин қилган ишлари улугвордай” дея таърифлашади.

Участка шифокори сифатида кўплаб инсонларнинг хонадонларига ташриф буюриб, улар саломатлигини назорат қилган Гулнорахон касалликларга ташхис қўйиш, ўз вақтида аниқлаш, даво муолажалари бўйича бой тажриба тўплади. У ҳар бир кишининг касалликка чалиниш сабабларини эринмай ўрганади. Берган дорилари беморга қандай таъсир қилади, кузатади. Ижобий ўзгариш рўй берса, дори-дармон қабул қилишни давом эттириш кераклигини таъкидлайди. Аксинча

“Фарзандлар кулгиси тутсин оламни”

Клара Расулова асли шахрисабзлик. Тақдир экан, 1961 йилда Самарқанд тиббиёт институтини тамомлаган Клара опа хивалик Комилжон Ганиевга турмушга чиқди. Икки ёш шифокор қалбда улкан орзулар, улугвор режа ва мақсадлар билан оилавий ҳаётга бирга қадам қўйдилар.

Мана, орадан йиллар ўтиб, оила соҳиблари ўз умр йўлларига мамнун бўлиб назар ташламоқдалар. Шаҳрисабзлик келиннинг хизматидан нафақат Комилжон акалар хонадони, балки бутун Хива эли баҳраманд бўлаётгани бор гап. Врач аёллар кам, шароит етарли бўлмаган даврларда Клара опанинг билими, ўз касбига

меҳри ва садоқати, одамларга қувонч улашиши туфайли қанчадан-қанча муаммолар ҳал бўлган, дейсиз. Бугун юрт қорига яраётган неча минглаб кишилар Клара опанинг кўлида дунёга келган. Ярим асрдан зиёдлик меҳнат фаолияти давомида бу аёлнинг оилаларга олиб кирган қувончини балки санаб адо қила олмасмиз. 1961-1985 йилларда Хива туман туғруқхонасида врач, 1985-1993 йилларда бош врач лавозимларида фаолият кўрсатган Клара Расулова оналар ва болалар саломатлигини мустаҳкамлашга муносиб ҳисса қўшиб келаётган шифокор эканлигини кенг жамоатчилик эътироф этмоқда.

– Касбим билан фахрланаман, қолаверса, оилаларга қувонч бахш этиб, оналик ва болаликни муҳофаза қилишда ҳиссам борлигидан мамнунман, – деб эслайди Клара Ҳалимовна.

1993 йилда мухтарам Президентимиз томонидан “Соғлом авлод учун” ордени таъсис қилинди. Клара Расулова ана шу нуфузли орденига биринчилардан бўлиб сазовор бўлди. Аёл ва миллат саломатлигини асрашни қалб амри деб билган Клара Расулова нафақага чиққач ҳам узоқ йиллар туман марказий поликлиникасида акушер-гинеколог бўлиб фаолият кўрсатди.

Бугун табаррук ёшдаги онахон файзли хонадоннинг нуроний бувижониси. У кишини йўқлаб келгувчиларнинг кети узилмайди. Клара опа ҳар сафар “Толеимдан айланай” дея шукрона қилади. Дарҳақиқат, эзгу амаллар билан ўз умрини безаган замондошларимиз ана шундай бахтга муносибдирлар.

“Ҳеч ким хаста бўлмаса, дейман”

Онкология диспансери шифокорининг зиммасидаги масъулият бошқа шифокорларникидан икки қарра кучли десак, адашмаймиз. 1991 йилдан буён врач кимётерапевт лавозимида ишлаб келаётган “Меҳнат шухрати” ордени соҳибаси Роза Зарипова фаолиятини кузатган киши бунга тўла маънода иқдор бўлади.

Дарҳақиқат, ўсма касалликларини аниқлаш, ташхис қўйиш ва даволаш жараёни мутахассис-шифокордан катта билим ва маҳорат талаб этади. Роза Зарипова бемор ва унинг яқинларига аввало ширин сўзи билан далда бўлишга ҳаракат қилар экан, муолажани ўз вақтида ва тўғри ташкил этиш бемор ҳаётига ёруғлик олиб киришини чуқур ҳис қилади.

– Истиклол йилларида онкологик касалликларнинг олдини олиш, уларни бирламчи босқичда аниқлаш масаласига алоҳида эътибор қаратилмоқда. Аҳоли ўртасида соғлом турмуш тарзи бўйича тарғибот-ташвиқот ишларини кучайтирибгина бу хавфли касалликнинг олдини олиш жараёнига ҳисса қўшишимиз мумкин. Диспансеримиз шифокорлар жамоаси мунтазам равишда чекка қишлоқларга ташриф буюриб, аҳолини чуқурлаштирилган тиббий кўрикдан ўтказиш жараёнида иштирок этиб келмоқдалар. Ўтган йили шифо масканимиз қайта реконструкция қилинди. Ташхис қўйишда ва даволашда муҳим аҳамият касб этадиган анжомлар билан таъминланмоқда. Буларнинг барчаси аҳоли саломатлигини муҳофаза қилишда муҳим аҳамият касб этади, – дейди Роза Зариповна.

Роза Зарипова малакали мутахассис сифатида ўз билимларини ёш шифокорларга улашишдан эринмайди. Унинг хонаси ҳаммиша гавжум. Беморлардан ташқари ёш шифокорлар ҳам бу ерга маслаҳат ва йўл-йўриқ олиш учун кирадилар. Кейинги йилларда вилоят онкология диспансери мутахассислари онкологик касалликларни барвақт аниқлашга муваффақ бўлмоқдалар. Беморлар ҳаётига сақлаб қолишга қаратилган тадбирлар натижасида уларнинг умрига умр, ёшига ёш қўшилмоқда. Шифокор аёл ҳамкасблари даврасида “Ҳеч ким касалликка чалинмаса қани эди” деган гапни кўп такрорлайди.

Роза опа тўрт фарзанднинг меҳрибон онаси, 10 неварога сеvimли бувижон. Оилавий анъаналарга бош-қош бўлаётган бу аёлни фарзандлари ва неваралари ҳам ардоқлайдилар, зеро, бахти бекам аёллар ўз хонадонларида ҳам ўзгалар ҳавасини келтириб яшайдилар.

ҳолатда шунга қараб иш тутади. Кузатувчанлик, интилувчанлик – Гулнорахоннинг доимий шиори. У хонадонларга борганида ёки беморларни қабул қилганида, фақат муолажа ва тавсия билан чекланиб қолмасдан, беморнинг яшаш тарзига разм солади, кундалик таомномаси қандай тузилганини сўрайди, агар рисоладагидек ҳолатни кузатмаса, ўз маслаҳатларини беради. Аҳоли саломатлигини сақлаш билан боғлиқ тадбирларни тўғри олиб бораётгани учун бўлса керак, унга тегишли бўлган маҳаллада касалланиш кўрсаткичлари йил сайин пайсалиб бормоқда.

Врач-ревматолог сифатида Гулнора Каримова бу хилдаги касалликларга қарши курашар экан, уларнинг келиб чиқиши бошқа хасталиклар билан боғлиқлигини, агар бемор соғлом турмуш тарзига риоя қилса, унинг соғлигида ҳеч қандай муаммо юзага келмаслигини мисоллар билан тушунтиради. Шифокор аёл ишдан бўш вақтларида жаҳон тиббиётидаги янгиликлар билан кенг танишиб боради. Амалиётга татбиқ қилинаётган янги дори-дори дармонларнинг таъсир доирасини пухта ўрганади. Ўз фаолияти давомида ўрганганларидан кенг фойдаланаётгани учун ҳам уни нафақат хиваликлар, балки вилоятнинг бошқа туманларидан ҳам йўқлаб келишади. Шифокорга мурожаат қилганлар орасида ошқозон, буйрак ёки жигар оғриғидан шикоят қиладиганлар ҳам топилади. Гулнора Матназаровна уларни сабр-тоқат билан тинглайди, ўз тавсияларини бериб, тегишли мутахассисга йўллабди.

Шифокорни ёши улуг инсонлар кўп йўқлашади. “Отам сизни сўраяптилар”, “Онам келиб кетсин деяпти” деган кўнғироқларга Гулнора опа рад жавобини бермайди. Поликлиникадаги ишларини тамомлагач, у сеvimли бобою момолари томон шошилади. Уларга муолажа ёзиб бериш билан чекланмайди, уколларини ҳам ўзи қилиб қўяди. Ширин сўзлари билан жонларига оро кириб, умрлари узайишига ҳисса қўшади.

Унинг турмуш ўртоғи Каримбой Оллоберганов ҳам шифокор. Қизлари Нилуфар окулист, Шаҳноза ҳамшира, ўғли Бунёдбек ва келини Дийрахон Тошкент тиббиёт академияси Урган филиалида 7-босқич талабалари. Барно ўқитувчилик касбини танлаган бўлса-да, тиббиётдан яхшигина хабардор.

2005 йилда Гулнора Каримованинг фидокорона меҳнатлари муносиб тақдирланди. У “Меҳнат шухрати” ордени билан тақдирланди. Бу мукофот ўз эгасига берилганини хиваликлар ҳамон эътироф этадилар.

Фахр билан айтиш мумкинки, аёлларимизнинг бугунги кундаги фаолиятларига назар ташлайдиган бўлсак, уларнинг оила ва жамиятдаги ўрни нечоғлик беқиёс эканлигини кўрамиз. Наврўз айёми арафасида оила ва жамиятда ўз ўрнига эга бўлган тиббиётимиз ривожига муносиб ҳиссаларини қўшган онахон ва опа-сингилларимиз билан дилдан суҳбатлашар эканман, уларнинг қалбларидаги шукроналик чексиз эканлигига яна бир бор амин бўлиб, Юртбошимиз ҳамда Соғлиқни сақлаш вазирлигига билдирган чексиз миннатдорчиликларининг гувоҳи бўлдим.

Муҳаббат ТЎРАБОЕВА.
Хоразм вилояти.

Байрам шукуҳи

ШИФОКОР ХОНАДОНИДА ХУШ КАЙФИЯТ

Байрамларнинг бори яхши, нишонланиши эса ундан ҳам соз. Айниқса, баҳор фаслининг қут-баракага ишора қилинадиган, кишилар бир-бирига меҳр-оқибат ва савоб илинадиган айёмларидан бўлган Наврўзнинг юртимизга ажиб тароват билан қадам ранжида этиши ва бу ҳолатнинг хонадонларга кўчишини кузатишнинг ўзи мароқли. Халқимиз саломатлигини асраб-авайлаш, уларга қўлидан келган хизматини кўрсатиш, зарур тиббий маслаҳатларини беришдек эзгу ишга ўз умрини бағишлаб келаётган шифокорлар хонадониде яшариш, ободонлаштириш ва бунёдкорлик байрами бўлган Наврўз аъло кайфиятда нишонланишига заррача ҳам шубҳа йўқ.

Қишдан баҳорга чиққан кезда инсон организми толиққанини, уни ўзига келтириш учун витаминга бой ва калорияли озиқ-овқатлар истеъмол қилиш кераклигини, бу кўпроқ баҳорий таомлар орқали қопланишини шифокорлар яхши билишади. Қарияларимизнинг бу даврга "илигузилди" дея таъриф бериши ҳам шундан. Соғлом турмуш тарзига риоя қилишнинг асл моҳиятини чуқур англаб етгани учун ҳам шифокорлар ўз хонадонларида Наврўз айёмини рисоладагидек нишонлаш ҳаракатида бўладилар.

Анджон шаҳрида истиқомат

қилувчи шифокор Ҳабибулла Жўраев хонадониде баҳор айёми қариндош-уруғларни йўқлаш билан бошланади. Анджон туман тиббиёт бирлашмасига қарашли "Тез тиббий ёрдам" бўлими бош шифокори лавозимида фаолият кўрсатиб келаётган Ҳабибулла Жўраев биринчи навбатда отасининг жигарлари – амаки ва аммаларини йўқлаб чиқади. 80, 75, 70 ва бундан пастроқ ёшдаги аммалари ва амакиси у йўқлаб бориши билан ўтказгани жой топа олмай қоладилар. Бу шифокорнинг ўзига ҳам рағбат бағишлайди. Ахир, отаси раҳматли билан бир оилада катта

бўлган жигарларининг дуосини олиб қайтиш, кўнглини кўтариш савоб иш эканлигини фарзандлари ҳам кўриб улғайсин. Эртага улар ҳам унинг жигарлари билан қариндош-уруғчилик ришталарини мустаҳкамлайди.

– Байрам арафасида аммаларимни совға-салом билан сийлагач, эртаси кунига бунинг давоми оиламизга кўчади. "Акбаршоҳ" хусусий дорихонасида хизмат қилиб келаётган рафиқам Дилоромхон, ўғилларим Ақромжон ва Акбаржон, қизим Гулбахор, неварам дастурхон атрофига тўпланамиз. "Анжанча" ош дамлаймиз. Ноз-неъматларга тўла дастурхон атрофида ана шундай Наврўз айёмларига етказгани учун Яратганга шукроналик келтириб, дуо ўқиймиз. Шундан сўнг Навоий номидаги маданият ва истироҳат боғида сайр қилиб, чиройли манзаралардан завқ олиб қайтамиз, – дейди шифокор ўз оиласида нишонланадиган Наврўз байрами аънаналари ҳақида.

Анджон тумани шаҳарнинг шундоққина биқинида. Ҳаби-

булла Жўраевлар хонадони Жумабозор маҳалла фуқаролар йиғинида жойлашган. Сойкўча 147-ҳовлида истиқомат қиладиган шифокорлар оиласини маҳалла аҳли ҳурмат-эҳтиром билан тилга олади. Бу ерда 4,5-5 минг нафар атрофида аҳоли яшайди. Улар орасида кам таъминланган оилалар ҳам йўқ эмас. Ночор кишиларни имкон

даражасида қўллаб-қувватлашга тадбиркорлар, ўзига тўқ хонадон соҳиблари доимо эътибор қаратадилар. Шифокор Ҳабибулла Жўраев маҳалла оқсоқолининг олдида вақти-вақти билан чиқиб, эҳтиёмжанд оилаларни моддий жиҳатдан таъминлаш тақлифини билдиради ва бунинг урдасидан чиқади.

Жиззах вилоятининг Бахмал тумани юртимиздаги энг баҳаво ва манзарали худуд бўлиб, бу ерда етиштирилган нақшин олмалар таъриф-тавсифидан хабардорсиз. Автобус ёки енгил автомашинада Самарқандга кетар экансиз, йўлда бахмаллик боғбонлар етиштирган олмалар диққат-эътиборингизни тортади. Айтганча, Бахмалда асаларчилик билан шугулланадиган ва бунинг ортидан катта даромад топаётган оилалар жуда кўп. Катта йўл ёқасида сотувга қўйилган турли идишлардаги асал ана шундан далолат беради.

Туман марказидан 25-30 чакиримлик масофани босиб ўтсангиз, Дўснат қишлоқ фуқаролар йиғинига қарашли Қоракурсқ қишлоғи аҳолиси сизни самимият билан қарши олади. Бу ерда чеккадан борган меҳмоннинг диққат-эътиборини даставвал кўркамгина бўлиб кўзга ташланадиган бино – қишлоқ врачлик пункти ўзига тортади. Ушбу бино 2011 йилда капитал таъмирланиб, замонавий асбоб-ускуналар келтирилди. Айни вақтда бу ерда 26 нафар шифокор, ўрта тиббиёт ходимлари аҳолига намунали тиббий хизмат кўрсатиб келишмоқда.

Ана шу жамоада 32 йилдан бери ҳалол ва сидқидилдан меҳнат қилиб келаётган доя Дилбар Бердиева барча ҳамкасблари қатори Наврўз байрамини шоду хуррамлик билан кутиб олади. Беш нафар фарзанднинг онаси Дилбар опа турмуш ўртоғи Мамаражаб Бердиев билан тотувлик ва аҳилликда умр кечириб келаётган бахтли аёллардан

бири. Уларнинг 5 нафар фарзандлари ва 5 нафар неваре бор.

Наврўз айёмини қариндош-уруғлар жам бўлиб нишонласа, бунинг гашти ўзгача. Ўз оилавий ташвишлари билан ниҳоятда банд бўлган кишиларнинг бир-бири билан учрашишга, дийдорлашишга вақти йўқ. Байрам баҳона сумалак тайёрланади. Бир-бирини соғинган қариндош-уруғларнинг суҳбати авж олади. Энг муҳими, дастурхон теграида илиқ ва самимий тилаклар, дуолар изҳорига имкон туғилади.

– Турмуш ўртоғим ва ўзимнинг қариндош-уруғларим ҳар йили битта хонадонга тўпланамиз. Ўша оилада Наврўз кунига қадар бугдой майсаси кўкартирилади. Бу йил қайсинглим Ойдинхоннинг хонадонига тўпланмоқчимиз. У кўкартирган 16 кило бугдой қариндош-уруғларга 4-5 литрдан тақсимланадиган сумалакка бемалол етиб ортади. Сумалак тайёрланадиган хонадонда дастурхон ясатилади, ҳар ким топганини ўртага қўяди.

Бу даврага кўни-кўшнилар ҳам йиғилади. Ўйин-кулгу, хангома авжига чиқади. Сумалак тайёрланаётган дошқозон атрофида яхши тилак ва дуо қилинса, ижобат бўлади, дейишади. Ўтган йили пиширган сумалакка хумо қушининг акси тушгани шундоққина кўз ўнгимда турибди. 2013 йил барча қариндош-уруғларимиз қатори менга ҳам омадли келди, – дейди Дилбар опа Бердиева.

Ҳа, Наврўз меҳр-оқибат, дийдорлашув, йўқлов ҳамда эзгу ниятлар байрами. Унинг аънаналарида халқимизнинг асрий ҳикматлари мужассам. Наврўз қаерда, қай тарзда ва кимлар томонидан нишонланмасин, байрамнинг ҳар бир кўринишида яхшилик бўй кўрсатади. Илоҳо, Наврўзни суйган, унинг аънаналарини қалбига жойлаган ва бундан олам-олам завқ олган юртдошларимиз кам бўлмасин.

Хулқар КУЗМЕТОВА.

ТИББИЁТЧИЛАР – ХАЙРИЯ ҲАШАРИДА

Баҳорий кайфият ҳар бир қалбни тўлқинлантириб, ўзининг гўзаллиги ва жозибаси ила халқимизни янада гайрат билан ишлашга ундаётганлигини 15-16 март кунлари умумхалқ хайрия ҳашарида фаол иштирок этган юртдошларимиз мисолида ҳам гувоҳ бўлдик.

Жумладан, республикамиз тиббиёт тизимида фаолият олиб бораётган соҳа мутахассислари ушбу ҳашарда ўзлари меҳнат қилаётган худудларини ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш ҳамда мева-ли ва манзарали дарахт кўчатларини ўтказиб, юртимизни янада гўзаллаштиришга муносиб ҳисса қўшдилар. Ободончилик тадбирлари вилоятларда ҳам уюшқоқлик руҳида ўтказилди. Худудий соғлиқни сақлаш бошқармалари, тиббиёт муассасалари шифокору ҳамширалари бу тадбирда фаоллик билан қатнашди.

Албатта, бундай тадбирнинг ўзига хослиги ва қалбларга эзгулик уруғини сочиши, эртанги дастурхонимиз тўкин-сочин ҳамда турмушимиз фаровонлиги ошишида муҳим омил бўлиб хизмат қилиши шубҳасиз.

Намоз ТОЛИПОВ.

ҲАФТАЛИК САМАРАЛИ ЎТДИ

Жиззах вилоятида "Соғлом бола йили" Давлат дастури ижроси доирасида "Ҳеч ким меҳр ва эътибордан четда қолмасин!" шиори остида "Саломатлик ҳафталиги" ташкил этилди. Унда илмий-текшириш ва тиббиёт институтлари етакчи олимлари, вилоятдаги ихтисослаштирилган тиббиёт марказлари шифокорлари аҳолини чуқурлаштирилган тиббий кўриқдан ўтказди.

Президентимиз раҳнамолигида аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш, айниқса, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш борасида амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотлар юксак самаралар бермоқда. Мазкур ҳафталик ҳам бу борадаги алоҳида эътибор ва ғамхўрликнинг амалдаги ифодасидир. Терапевт, кардиолог, жарроҳ, невропатолог, офтальмолог, уролог, болалар ва аёллар шифокорларидан иборат гуруҳ аъзолари вилоятнинг энг чекка худудларида ҳам бўлишди. Болалар ва аёллар, тиббиёт муассасаларига бориш имконияти чекланган беморларга алоҳида эътибор қаратилди.

Мирзачўл туманида тўрт юз нафардан зиёд аҳоли чуқурлаштирилган тиббий кўриқдан ўтказилди. Туман тиббиёт бирлашмаси поликлиникаси ва марказий шифохонаси электрокардиограф, ультратовуш ташҳиси каби замонавий ускуналар билан жиҳозланган бўлиб, беморларни малакали кўриқдан ўтказиш учун барча қулайликлар яратилган.

– Кўриқ давомиде туман шифокорлари пойтахтдан келган ҳамкасбларидан тажриба ўрганиб, малакасини ошириш имкониятига эга бўлди, – дейди вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғи Пўлат Бобоев. – Шунингдек, мутахассислар иштирокида аҳолининг тиббий маданиятини ошириш, соғлом турмуш тарзи, репродуктив саломатлик, оила ва никоҳ масалаларига бағишланган учрашув ва давра суҳбатлари ҳам ташкил этилди.

ЎЗА.

Халқаро илмий-амалий семинар

ОНЛАЙН ТИЗИМИДА

коронар стентлаш ва коронар шунтлаш операциялари
тўғридан-тўғри трансляцияси амалга оширилди

Жорий йилнинг 14 март куни академик В. Воҳидов номидаги Республика ихтисослаштирилган хирургия марказида Соғлиқни сақлаш вазирлиги ёрдамида ва "Медтроник" (АҚШ) компанияси ҳамкорлигида "Юрак ишемик касаллигини даволашда юқори технологиялар қўлланилган замонавий усуллар" мавзусида илмий-амалий семинар бўлиб ўтди. Мазкур тадбирда республика, шаҳар ва вилоятлардан 200 дан ортиқ кардиолог, кордиохирург, кардиоанестезиолог, реаниматолог, терапевт ва умумий амалиёт шифокорлари иштирок этдилар.

Ушбу семинардан асосий мақсад республикамизда мазкур йўналиш бўйича етакчи ҳамда соҳадаги шифокорлар тайёргарликдан ўтадиган ва малакасини оширадиган кадрлар тайёрлаш маскани бўлган академик В. Воҳидов номидаги Республика ихтисослаштирилган хирургия маркази базасида юрак ишемик касаллигини юқори технологиялар қўлланилган ҳолда даволашни замонавий

шўғуланлиш ҳамда ишлаб чиқарилган прогрессив илмий-техник тиббий усулларни бевосита жорий этиш билан бир вақтда врачлар таълимига ва уларнинг малакасини оширишга катта эътибор қаратилаётганлигини таъкидлаб ўтиш лозим. Ушбу йўналишда компания республикамиз мутахассислари билан фаол ҳамкорликни бошлади. Семинарда чет эллик мутахассислар-

навий имкониятлари билан танишишдан иборат бўлди.

Барчамизга маълумки, ҳозирги замонда ихтисодий ривожланган мамлакатларда, жумладан, республикамизда ҳам ўлим даражаси, ногиронлик кўрсаткичи бўйича биринчи ўринда турадиган юрак ишемик касаллигини даволашга алоҳида аҳамият қаратила-

дан Лечестирдаги (Буюк Британия) университет госпитали интервенцион катетер лабораторияси раҳбари, профессор Ян Ковач ва "Медтроник" компанияси ўқув таълим бўлими директори, доктор Сабине Брюкнерлар (Германия) иштирок этишди. Тадбир вақтида юрак ишемик касаллиги, юрак клапанлари патологияси ва юрак рит-

ётганлигини таъкидлаб ўтиш жоиз. Юрак ишемик касаллигини даволашда ўзининг юқори самардорлигини исботлаган, наркосиз бажариладиган тож томирларини стентлаш ҳамда бир нечта тож томирлари кучли шикастланган беморларда амалга ошириладиган коронар шунтлаш операцияси замонавий даволаш усули ҳисобланади.

"Медтроник" компанияси кардиология ва кордиохирургия соҳасида илмий тадқиқотлар билан жид-

ми бузилиши аниқланган беморларни замонавий усулдаги эндоваскуляр ва хирургик даволашнинг турли йўналишлари бўйича маърузалар қилинди.

Мажлислар залида Ватанимиз ва хорижлик мутахассислар иштирокидаги коронар стентлаш ва коронар шунтлаш операцияларининг "on-line" тизими орқали тўғридан-тўғри трансляцияси амалга оширилди.

Ибодат СОАТОВА.
Суратлар муаллифи **Анвар САМАТХОДЖАЕВ.**

Эҳтиром

ҒАЙРАТ-ШИЖОАТ
СИЗНИ ТАРК ЭТМАСИН

Умрни оқар дарёга қиёслашади. Бу тушунча "Вақт ўтувчан, бола ўсувчан", деган халқ мақоли билан ҳамоҳангдир. Ҳақ гап. Баъзан йилларнинг бир-бирини худди ел каби қувиб ўтаётганидан ҳайратга тушасан, киши. Ахир, кунни кеча хивични "тойчоқ" қилиб миниб юрган болакай бугун соч-соқоли оқарган ота-хонга айланган. Ўзбекистон халқ шоири Тўра Сулаймон ёзганидек:

**Эссиз, болаликни қолдириб ортида,
Умр ўтмоқдадир дарё мисоли.
Қолдириб-қолдирмай из бу ҳаётда,
Умр ўтмоқдадир дарё мисоли...**

**Кексалик мўралаб эшик қоқмоқда,
Болалик қайтадан қайтарилмоқда.
Биздан эрта кунга нелар қолмоқда?
Умр ўтмоқдадир, умр ўтмоқда.**

Ушбу мисралар қулоғим тагида жаранглар экан, бебаҳо ёшлик дамларимизни бирга ўтказган кўп йиллик дўсту қадрдонимиз, бугунги кунда эса устоз мақомига эришиб, кўплаб шогирдлари қалбидан жой эгаллаган Ақром ҳожи Акбаровнинг табаррук саксон ёшга қираётганлиги кўнглимдан ўтди. Бир қарашда бу инсондаги ғайрату шижоатни кўриб, табаррук ёшга кирганлигига ишонгингиз келмайди. Илоҳо, умрлари зиёда бўлсин. Эл-юрт назаридаги таниқли шифокор, соғлиқни сақлаш ишларининг моҳир ташкилотчиси, тиббиёт фанлари номзоди, Қашқадарё Халқ депутатлари вилоят Кенгашининг ижтимоий-маданий масалалар бўйича комиссия аъзоси ҳамда Ўзбекистон врачлар ассоциацияси вилоят филиали раиси Ақром ҳожи Акбаровнинг ташқи кўринишидаги камтарлик, юриш-туриши, гап-сўзидаги маъно-мазмун, донишмандларга хос синчковлик бежизга эмаслиги хаёлимдан ўтади. Демак, Оллоҳ тили ва дили тўғри, пок ва ҳалол, имон-этиқоди бутун ва ҳаёти мобайнида савоб ишларни қилиб келган кишларнинг умрини зиёда қилади, уларга куч-ғайрат ато этади.

Тадқиқотчилар дунёда кечаётган ҳозирги глобал муаммолар бўйича ўз изланиш натижаларини таҳлил қилишар экан, кишларнинг аксарияти бугунги кун ташвишлари, бойлик тўплаш, умуман ўз шахсий эҳтиёжларини қондириш билан банд экан. Тўққиз фоиз инсонлар эса, яқин бир йилдаги муаммолар ҳақида бош қотиришади. 0,9 фоиз одамларгина узоғи билан ўн йиллик даврга мўлжалланган режа тузиши маълум бўлди. Фақат 0,1 фоиз кишигина яқин юз, минг йиллардан сўнг нима бўлади, деган ўй-фикр, хаёл билан яшар экан. Ҳеч муболағасиз айтишимиз мумкинки, Ақром Акбаров ҳам сўнги тоифага мансуб ноёб фазилатли инсонлар сирасига қиради. У кўпчилик билмаган ҳаётий, ижтимоий, маънавий-маърифий муаммолар бўйича режа тузиб, уларнинг оқилона ечи-

мини топган ва уни пухта-пишиқ рўёбга чиқариш хатти-ҳаракатида. Булар ҳақида сўрасангиз, у киши ошкор этгиси келмайди. "Амалга ошганда биласиз" дейди жилмайиб. Шунда мен бошлаган ишларингизни хайрли тугатиш насиб этсин, дея унинг елкасига қоқаман.

Қашқадарёлик юртдошларимиз у ҳақда самимий дил изҳорларини баён этишади. Чунки Ақром ака ана шу юртнинг фарзанди, шу элнинг сувини ичган, ҳавосидан нафас олиб улғайди, тупроқларини кўзига суртди. Ақром Акбаров 1976-1985 йилларда Қашқадарё вилояти соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғи лавозимида ишлаган даврида эл саломатлигини сақлашга бош-қош бўлди. Ўша даврларда у билан сафдош бўлган кишилар Ақром аканинг ташкилотчилиги, ташаббускорлиги билан кўплаб хайрли ишлар қилинганини таъкидлайдилар. Хусусан, "Қашқадарё соҳили" санаторийси унинг ташаббуси билан ташкил этилган бўлиб, нуфузи республика миқёсида эътироф этилган. У кишининг Ўзбекистон врачлар ассоциацияси вилоят бўлимини оқилона бошқаришдаги ташаббускорлиги, шунингдек, вилоят кенгаши депутати сифатидаги серқирра ва кенг қамровли фаолияти ҳар қандай таҳсинга лойиқдир.

Бугунги кунда ҳаёт тақозосига кўра тақомиллаштирилган, замонавий техник жиҳозлар билан тўлиқ таъминланган, ҳар томонлама қулай ва шинам, кўп тармоқли ихтисослаштирилган республика травматология ва ортопедия, педиатрия, акушерлик-гинекология, кардиология, пульмонология, офтальмология илмий-тадқиқот ва саломатликни муҳофаза қилиш институтлари ва шошилинч тиббий ёрдам илмий марказининг вилоят филиаллари, 265 та қишлоқ врачлик пункти ҳамда бошқа тиббий муассасаларда фаолият кўрсатаётган 5200 га яқин олий маълумотли шифокор, 5 нафар тиббиёт фанлари доктори, 30 дан зиёд тиббиёт фанлари номзоди, 26 мингдан ортиқ ўрта махсус маълумотли кичик мутахассиснинг эл саломатлиги йўлида хизмат қилаётганини кўриб, ёши улуг отахон дилида мамнунлигини ҳис этади. Ахир, бу имкониятларнинг барчаси истиқлол туфайли, дея шукрона келтиради.

Жамият ҳаётида муносиб ўрни борлигини ҳис қилиб яшашга ўрганган ва кўлидан келган хизматини юртдошларидан аямаётган Ақром ҳожи Акбаровни улуг ёшлари билан самимий қутлаб, дўстимизни куч-қувват асло тарк этмаслигини тилаб қоламиз!

Искандар РАҲМОН,
Ўзбекистон Республикаси
Қуролли Кучлари
фахрийси.

Актуальная тема

МЕДИЦИНСКАЯ ЭТИКА И ВРАЧЕБНАЯ ДЕОНТОЛОГИЯ В АКУШЕРСТВЕ И ГИНЕКОЛОГИИ

Внешний вид врача акушер-гинеколога должен импонировать пациентке. Каждая женщина, идя на прием к акушер-гинекологу, испытывает известное смущение, неловкость, чувство стыдливости, а иногда и страха. Наиболее выражено это бывает у молодых нерожавших женщин. В подобных переживаниях женщины нет ничего удивительного в связи с особенностями гинекологического исследования. Врач акушер-гинеколог должен всегда уметь так построить взаимоотношения с беременными, роженицами и больными женщинами, чтобы это приносило им максимальную пользу, внимание и заботу врача необходимо направлять на устранение вредных последствий болезни как в соматическом, так и в психическом плане. Великий врачеватель Хусайн ибн Абдулла ибн Сино писал в произведениях рекомендации: "... беременные женщины пусть избегают слишком (резких) движений и прыжков и падения, удара, ... а также переполнения пищей и гневом. Не следует (им) сообщать того, что их печалит и огорчает, и (надлежит) удалить от них все, что способствует выкидышу..." Авиценна придавал большое значение необходимости успокоить больного, снять чувство страха и поднять настроение. "Выздоровливающего нужно оберегать от всего того, что волнует, даже от громких звуков. Его подобает держать в покое, веселить и радовать ...". Известно и признано огромное воздействие слова врача не только на психику больного человека, но во многих случаях и на его физическое состояние. Эту особенность влияния акушер-гинекологу необходимо учитывать с первого момента общения с обратившейся к нему женщиной в любых условиях: в СВП или территориальной поликлинике, при осмотре или оказании помощи в стационаре или на дому. При этом не излишние разговоры, а ровное, спокойное, разумное поведение, сочетание заботливым и вежливым отношением, должно являться правилом.

Средний и младший медицинский персонал не должен обсуждать диагноз, назначенные процедуры, исход заболевания. Это – задача врача. В то же время четкое, своевременное выполнение врачебных на-

значений является обязательным. Опоздание в выполнении назначений (прием лекарства, инъекции растворов, смена грелки или пузыря со льдом и т. п.) сказывается отрицательно на настроении больной, вызывая чувство досады и неуверенности в заботливости персонала о ее здоровье. Материнство у всех народов, живущих в Узбекистане, во все времена было высокопочитаемо. Это нашло широкое отражение в специальной медицинской и художественной литературе, скульптурных произведениях и хадисах. В хадисе приводится, что трижды делай добро матери и потом делай добро отцу и другим.

Оказывая медицинскую помощь в основном профилактического характера беременной женщине, врач акушер-гинеколог обязан учитывать не только общее ее состояние, ее интересы, но и интересы плода. В каждой своей пациентке врач акушер-гинеколог должен видеть потенциальную мать. Необходимым условием является внешний вид и опрятность одежды медицинского персонала, строго соблюдающего как личную гигиену, так и чистоту помещений. Большое значение имеет правильное взаимоотношение медицинских работников между собой. Выполнение указаний и распоряжений старших по службе младшими должно сочетаться с вежливым обращением друг к другу. Все это вместе взятое позволяет создать тесный контакт между медицинским персоналом и пациентами.

При собирании анамнеза, осмотре пациентки или при разъяснении ей сути заболевания и намечаемого метода лечения необходимо в доступной для женщины форме излагать эти вопросы, основываясь на достижениях современной теории и практики медицины. Колебания, неуверенность в диагностике и целесообразности намеченного лечения всегда воспринимаются отрицательно. У пациентки создается впечатление о недостаточных знаниях врача, теряется вера в него, что снижает эффективность последующих лечебных и профилактических мероприятий. При подобных ситуациях врач должен сообщить пациентке наиболее вероятный диагноз, но указать, что для окончательного решения о характере заболевания необходимы дополнительные исследования и, возможно, консультации с другими специалистами.

Ответственность за всю работу медицинского персонала лечебно-профилактического учреждения, и в частности за соблюдение им принципов ме-

дицинской деонтологии, несут руководители учреждений, а также заведующие отделениями. Они призваны повысить профессиональный уровень подчиненного им персонала, расширить его кругозор и прививать такие этические качества, как скромность, простота в обращении, вежливость, сострадание к больным и справедливость по отношению к товарищам по работе. Деонтологическое воспитание может также осуществляться непосредственно в процессе ознакомления с современными достижениями медицинской науки и практики, при обучении и пользованию новой высокотехнологичной аппаратуры, исследований.

Этому же способствуют разборы всех случаев материнской и перинатальной смертности, а также тяжелых патологических состояний вне зависимости от их исхода (преэклампсия, эклампсия, разрыв матки, черепно-мозговая травма у новорожденного и т. д.). Этому же способствует изучение на семинарских занятиях "Духовности и просветительства" творчества и деятельности представителей мировой культуры, в том числе особое место занимает духовное наследие Востока, которое озарило мир светом истинной мудрости, гуманности и добра, воплощенных в творчестве таких средневековых мыслителей, как Абу Наср Мухаммед Фороби, Имом Ал-Бухари, Абу Райхон Беруни, Ар-Рази (Разес), Хусайн ибн Абдулла ибн Сино (Авиценна), Алишер Навои, Мирзо Улугбек, Захириддин Мухаммад Бобур, Фирдоуси, Абдурахман Джами, Омар Хайям и др.

Не менее важно периодически проверять состояние медицинской учетной документации – история родов – 096/X, история развития новорожденного – 097/X, журнал учета приема беременных, рожениц и родильниц – 002/X, журнал записи родов в стационаре – 010/X, журнал отделения (палаты) новорожденных – 102/X, медицинское свидетельство о рождении – 103/X, свидетельство о перинатальной смерти – 106-2/X и др., при этом выявляются не только своевременность, полнота и достоверность записей, но и порядок хранения этих документов. Необходимо принимать всевозможные меры для предупреждения нарушений порядка их хранения, получения доступа к ним посторонних лиц и тем самым для обеспечения сохранности медицинской тайны.

В деонтологическом воспитании персонала особое значение имеет рассмотрение на служебных совещаниях,

еженедельных семинарах и ежемесячных конференциях заявлений (благодарностей и жалоб) женщин или их родственников на достижения медперсонала и недостатки в работе медицинского учреждения, которые чаще всего возникают не только в результате недостаточной квалификации персонала, но и из-за нерадивого отношения медицинского работника к своим обязанностям, неумения контактировать с больными или посетителями, а порой из-за явного нарушения деонтологических принципов.

При деонтологическом воспитании персонала необходимо использовать, прежде всего, законодательные акты, устанавливающие права и обязанности граждан Республики Узбекистан вообще и медицинских работников в частности (Закон Республики Узбекистан "Об охране здоровья граждан" №265-1 от 29 августа 1996 года), а также постановления правительства по охране здоровья населения (Постановлений Президента Республики Узбекистан "О Программе мер по дальнейшему усилению и повышению эффективности проводимой работы по укреплению репродуктивного здоровья населения, рождению здорового ребенка, формированию физически и духовно развитого поколения на 2009-2013 года" № ПП-1144 от 1 июля 2009 года и "О мерах по совершенствованию организации деятельности медицинских учреждений республики" от 2 октября 2007 года № ПП-700), особенно по охране материнства и детства (Постановление Президента Республики Узбекистан "О дополнительных мерах по охране здоровья матери и ребенка, формированию здорового поколения" № ПП-1096 от 13 апреля 2009 года).

Акушер-гинекологи амбулаторно-поликлинических учреждений по праву считаются ведущими в оказании акушерско-гинекологической помощи. Под наблюдением акушер-гинекологов находится большая контингент женщин, многие из которых нуждаются не в лечебной помощи, а в систематическом наблюдении, обследовании и советах. Работа этих врачей в значительной мере носит профилактический характер.

И. ИСМОИЛОВ,
врач ГДКБ №1.
(Продолжение в следующем номере).

(Продолжение.
Начало в предыдущем номере).

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги тиббий фаолиятни лицензиялаш Кенгаши маълум қилади

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги тиббий фаолиятни лицензиялаш кенгашининг 2014 йил 6 мартдаги 3-сонли қарорига асосан ўз аризасига кўра лицензиянинг амал қилишини тугатишни сўраб мурожаат этган юридик шахслар рўйхати

№	Худуд номи	Тиббий фаолият ва почта манзили	Фирмалар номи	Лицензия рақами
1	Тошкент шаҳри	Яккасарой тумани, Бобур кўчаси, 21-уй, 4-хонадон	"ZAMON MED SERVIS" МЧЖ	Ю-0033 29.08.2008 й. берилган. Амал қилиш муддати 29.08.2013 йилда тугаган
2	Тошкент шаҳри	Шайхонтоҳур тумани, Оқ тепа мавзеси, 4-уй, 1-хонадон	"EL-DENTA" МЧЖ	Ю-0121 23.06.2009 й. берилган
3	Тошкент вилояти	Бўстонлик тумани, Хумсон қишлоғи	"HUMSON-BULOQ" МЧЖ	Ю-0267 14.10.2009 й. берилган
4	Бухоро вилояти	Бухоро шаҳри, И.Мўминов кўчаси, 12-уй, 2-хонадон	"PREMIUM DENT GROUP" МЧЖ	1297-00 04.05.2012 й. берилган

Хўжалик судининг ҳал қилув қарорига асосан лицензиясининг амал қилиши вақтинча тўхтатилган юридик шахслар рўйхати

№	Худуд номи	Тиббий фаолият ва почта манзили	Фирмалар номи	Лицензия рақами	Асос
1	Тошкент шаҳри	Юнусобод тумани, Г.Умаров 1-тор кўчаси, 13-уй	"SAHOVAT OMAD" МЧЖ	Ю-0655 27.07.2010 й. берилган	Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2014 йил 11 февралдаги 10-1420/922-сонли ҳал қилув қарорига асосан 3 ойга вақтинча тўхтатилди

Хўжалик судининг ҳал қилув қарорига асосан лицензиясининг амал қилиши тугатилган юридик шахслар рўйхати

№	Худуд номи	Тиббий фаолият ва почта манзили	Фирмалар номи	Лицензия рақами	Асос
1	Навоий вилояти	Навоий шаҳри, Ибн Сино кўчаси, 32-уй, 8-хонадон	"ELBEK STOMA-SERVIS" хусусий корхонаси	Ю-0618 22.06.2010 й. берилган	Навоий вилояти Хўжалик судининг 2014 йил 10 февралдаги 21-1407/315-сонли ҳал қилув қарорига асосан тугатилди

Яшилланди ариқлар лаби,
Кўм-кўк кўйлак кийди мажнунтол.
Қаранг, ана ўрик гуллабди,
Кенгликларга етаклар хаёл.
Остонада турибди бу дам –
Соғинтирган Наврўзи олам.

Кўча тўлиб кулгулар ўтар,
Атласларда ёнади қизлар.
Уланлари кўнгилга ёқар,
Юзлари ой, қоши қундузлар
Эшик қоқиб турибди хуррам –
Омонмисан, Наврўзи олам!

ҚАЛБДА ЖЎШ УРГАН ИЛҲОМ КЕЛДИ

Қир-адирга сепини ёйиб
Баҳор келди, Наврўз ҳам келди.
Бу айёмни дўстлар куйлашга
Қалбда жўш урган илҳом келди.

Мана дўстлар, яна сиз-бизни
Қувонтирар баҳорий Наврўз.
Табриклашиб бир-биримизни
Дилдан айтамиз шукрона сўз.

Наврўз айёмидан руҳланган
Бободехқон шудгорда бугун.
Ноз-неъматнинг уруғин сепур
Фанимат деб ҳар бир куну тун.

Онахонлар қиём қиладур
Сумалаклар дошқозонида.
Барчамизни хушнуд этадур
Наврўз ажам чалиб созанда.

Энди мустақил бўлган халқнинг
Ҳисса қўшинлар шодлигига.
Кўз тегмасин ватандошимнинг
Сахий, меҳмондўст, мардлигига.

Қувонч билан Наврўз байрамин
Ўтказайлик, эй дўсту ёрлар.
Кулинг, ўйнанг, тортинманг сира
Юрагида завқ ўти борлар.

Ўлкамизнинг ҳар нуқтасида
Наврўз базми, баралла яйрар.
Унга бўлиб жўр ошиқ қушлар
Маъшуқ кўнглин олмоққа сайрар.

Йигит-қизнинг севги туйғуси
Айниқса, ниш урар баҳорда.
Ошиқ булбулларнинг навоси
Эшитилиб қолди наҳорда.

Тўйлар базми ҳам бошланади
Аҳд-паймони рост бўлганларни.
Шунда табрик этамиз бизлар
Қалби севинчга тўлганларни.

Эй дўст-ёрлар, ният қилинлар,
Соғ бўлишиб, омон юрайлик.
Бундек гўзал Наврўз байрамин
Кўп йил гаштин бирга сурайлик.
Миржамол МИРЁҚУБОВ.

Наврўз тарихи ҳақида биласизми?

Тарихий манбаларда келтирилишича ва олимларимиз фикрига кўра, Наврўзнинг шаклланиш даври – энг қадимги замонлардан «зардуштийлик»нинг пайдо бўлишигача давом этган асларни ўз ичига олади.

Ўзбек халқининг алломаларидан бири Абу Райҳон Беруний «Қадимий халқлардан қолган ёдгорликлар» китобида Қуёш йили ҳисобида йилнинг

биринчи оғи деб саналганлиги тўғрисида сўзлаб: «Бу ойнинг биринчи куни Наврўздир, – дейди. – Наврўз йилнинг биринчи куни бўлиб, унинг форсча номи ҳам шу маънони англатаркан. Наврўз эронликлар «зиж»лари бўйича ўтмиш замонларда, улар йилларини кабисали қилган вақтларида Қуёшнинг саратон буржиги кириш пайтига тўғри келар эди. Сўнгра у орқага сурилгач, баҳорга келади-

ган бўлди. Энди у бутун йил унга хизмат қиладиган бир вақтда, яъни баҳор ёмғирининг биринчи томчиси тушишидан, гуллар очилган, дарахтлар гуллашидан мевалари етилгунча, ўсимлик униб чиқа бошлашдан такомиллашгунча давом этган вақтда келади. Шунинг учун Наврўз оламнинг бошланиши ва яратилишига далил қилинган» дея изоҳлайди.

Манба: www.fikr.uz

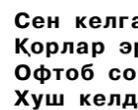
Шеърят

ХУШ КЕЛДИНГ ЭЙ, НАВРЎЗИ ОЛАМ!

Фаслларнинг ёш, келинчаги,
Эзгуликлар зар беланчаги,
Истиқлолнинг гули, чечаги,
Хуш келдинг, эй, Наврўзи олам!

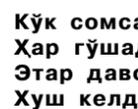
Дошқозонга ўт, олов ёқиб,
Сумалак-ла дилга хуш ёқиб,
Чаккамизга бинафша тақиб,
Хуш келдинг, эй, Наврўзи олам!

Сен келганда яшарар дунё,
Қорлар эриб, тошар сув, дарё.
Офтоб сочар майин нур, зиё,
Хуш келдинг, эй, Наврўзи олам!

Кўйилар чек уруш-офатга,
Ўртадаги араз, ҳасадга,
Иғво, ғавго, фиску фасодга,
Хуш келдинг, эй, Наврўзи олам!

Кўк сомсалар ёпилар яна,
Ҳар гўшада тўю тантана,
Этар давом қадим анъана,
Хуш келдинг, эй, Наврўзи олам!

Гулла, яшна тинчлик баҳори,
Эллараро дўстлик наҳори
Искандарнинг юзи, виқори,
Хуш келдинг, эй, Наврўзи олам!

Искандар РАҲМОН.

Кўклам дастурхони

СУМАЛАК – МИНГ ДАРДГА ДАВО

Маҳмуд Қошғарий «Девони луготит турк» асарига «сумалак» сўзининг «шарбат учун ундирилган буғдой» маъносини англатувчи «сума» сўзидан келиб чиққанини маълум қилади. Сумалак нафақат мазали таом, балки шифобахш дори ҳамдир. Унда қонга тез сўриладиган моддалар бор. Оқсилли инсон организм учун яхши озуқадир.

Сумалак учун ишлатиладиган буғдой ўсимтасини 1936 йилда текширган немис олимлари Эсменсон ва Эванелар катта ҳайратга тушган. Негаки унда «токоферол» моддаси бўлиб, у организмнинг қувватини ошириб, турли тизимлар фаолиятига ижобий таъсир қилади. Ундирилган буғдой майсаларининг биологик қиймати жуда баланд бўлиб, уларда организмнинг ҳужайраларини қайта тикловчи озуқа моддалари мавжуд. Сумалак ошқозон ва ичакни тозалайди, унинг фаолиятини кучайтиради, ични юриштиради. Уйқусизликда наф беради, асабни тинчлантиради. Сумалакни нон билан ейиш яхши наф беради. Буғдой майсасида кўп миқдорда мавжуд бўладиган Е витамини терининг текисланиши, соғломлашишида катта ўрин тутаяди. Ажинларга қарши курашувчи пардоз воситалари таркибига албатта Е витамини бўлади.

ҲАЛИМ – ҚУВВАТБАХШ НЕЪМАТ

Ҳалимни тайёрлашда буғдой, гўшт, ўсимлик мойи ишлатилгани сабабли ҳам бу таом оқсилга жуда бой. Оқсил инсон организмда «қурилиш материали» вазифасини бажаради, касалликларга қарши курашиш қобилиятини оширади. Ҳалим таркибига мавжуд оқсиллар ички секреция безлари таркибига кирувчи ферментлар синтезланишида жуда катта аҳамиятга эга бўлиб, бу орқали организмнинг жисмоний ҳамда ақлий ривожланиши, қувватланишида муҳим роль ўйнайди. Халқ табобатида Ҳалим меъда-ичак, марказий асаб тизими, мия, юрак фаолиятини яхшилашга ёрдам бериши исботланган.

Азизбек НИЗОМОВ,
Республика саломатлик ва тиббий статистика
институтини Тошкент шаҳар филиали бўлим бошлиғи.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги вазирлиқнинг бўлим бошлиғи Миржалол Мирзаевич Мираҳмедовга волидаи муҳтарамаси

МАЪСУДА аянинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Газета
муассиси:
Ўзбекистон
Республикаси
Соғлиқни
сақлаш
вазирлиги

Бош муҳаррир Асилбек ХУДАЯРОВ
Нашр учун масъул
Бош муҳаррир ўринбосари
Ибодат СОАТОВА

Газета ўзбек ва рус тилларида чоп этилади. Ҳафтанинг жума кунлари чиқади. Мақолалар кўчириб босилганда «O'zbekistonda sog'liqni saqlash – Здравоохранение Узбекистана» газетасидан олинди, деб кўрсатилиши шарт.
Интернет саҳифаларидан фойдаланилган суратларга «@» шартли белгиси қўйилади.

Манзилмиз: 100060, Тошкент шаҳри,
Истиклол кўчаси, 30-уй, 2-қават.
Тел/факс: 233-13-22, тел.: 233-57-73. Газета
Ўзбекистон Республикаси Матбуот ва ахборот
агентлигида 2009 йилнинг 11 март куни
рўйхатга олинган. Гувоҳнома рақами 0015.

Газета материаллари таҳририят
компьютер марказида
терилди ва саҳифаланди.

Адади 8751 нусха.
Буюртма Г-359.

Газета «ШАРҚ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида
чоп этилди. Корхона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41-уй.
Газета ҳажми 2 босма табоқ. Формати А3. Офсет усулида босилган.

Саҳифаловчи Бахтиёр ҚҶШОҚОВ.

Босмахонага топшириш вақти – 20.00.

